

Vergadering van de gemeenteraad van 12 februari 2014

Portefeuillehouder : A.A.M.M. Heijmans

Behandelend ambtenaar : Ton Lemmen

Nummer raadsvoorstel: RAD-000929

Doorkiesnummer : (0495) 575 442

Agendapunt: -

ONDERWERP

Kenbaar maken van onze zienswijze met betrekking tot ontwikkelingen binnen de brandweezorg Limburg-Noord

AANLEIDING EN DOELSTELLING

Aanleiding

Met de e-mail van 31 oktober 2013 verzoekt de Veiligheidsregio Limburg-Noord de 15 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg om vóór 1 februari 2014 haar zienswijze kenbaar te maken met betrekking tot de volgende documenten:

- * Ontwerp dekkingsplan Brandweer Limburg-Noord; versie 2.0.
- * Ontwerpvisie repressie.
- * Ontwerpvisie brandweervrijwilligers.
- * Notitie informatie "Brandveilig leven; van en voor iedereen".

Dit vanuit artikel 14 en 15 van de Wet op de Veiligheidsregio's.

Doelstelling

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Limburg Noord heeft in 2011 de visie brandweezorg Limburg- Noord vastgesteld. Deze visie maakt integraal onderdeel uit van het Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2011-2015. De focus van de Visie Brandweezorg is gericht op: "Goede brandweezorg, met een hoge maatschappelijke betrokkenheid tegen aanvaardbare kosten".

De Veiligheidsregio heeft binnen de kaders van de Visie Brandweezorg voorstellen uitgewerkt om de brandweezorg verder te ontwikkelen en toekomstbestendig te maken. Deze voorstellen betreffen het dekkingsplan, de visie op de repressie, de visie op de vrijwilligers en informatie over Brandveilig Leven.

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft op 25 oktober 2013 de ontwerpen van het dekkingsplan en bovengenoemde visies vrijgegeven voor consultatie bij de gemeenteraden. Het algemeen bestuur vraagt de gemeenteraden om vóór 1 februari 2014 hun zienswijzen te geven over deze stukken. Nadat de gemeenteraden hun zienswijzen kenbaar hebben gemaakt, overweegt het algemeen bestuur of de zienswijzen aanleiding geven tot het bijstellen van het Ontwerpdekkingsplan 2.0, de Ontwerpvisie repressie of de Ontwerpvisie vrijwilligers alvorens deze documenten vast te stellen in haar vergadering van 21 februari 2014.

Hierna volgt een toelichting op deze vier documenten.

INHOUD VAN DE DOCUMENTEN

1. Ontwerp dekkingsplan Brandweer Limburg-Noord; versie 2.0

In de Wet op de Veiligheidsregio's is opgenomen dat iedere Veiligheidsregio over een beleidsplan beschikt waar het dekkingsplan onderdeel van uit maakt. Het beleidsplan omvat in ieder geval de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen. Het voorliggende dekkingsplan 2.0 is onderdeel van de beleidscyclus die al in 2011 is gestart met het vaststellen van het regionaal risicoprofiel, het beleidsplan 2011-2015 en het dekkingsplan 1.0.

Het dekkingsplan 1.0 is vervolgens door de Inspectie Veiligheid en Justitie beoordeeld in een landelijk onderzoek naar de opkomsttijden en dekkingsplannen in de 25 Veiligheidsregio's. In dit onderzoek is geconstateerd dat de brandweer in Limburg-Noord in minder dan 50% van de gevallen de normtijden uit het Besluit Veiligheidsregio's haalt. Daarnaast heeft de Minister er nadrukkelijk op gewezen dat het generiek ophogen van de opkomsttijden in strijd met de wet is. Dit betekent dat het in het dekkingsplan 1.0 opgenomen besluit om de norm voor de opkomsttijd voor de basisbrandweezorg vast te stellen op maximaal 15 minuten, niet meer aan de orde kan zijn. De Minister heeft de Veiligheidsregio verzocht om de opkomsttijden te verbeteren en de daartoe noodzakelijke stappen te nemen.

Om eenduidigheid te krijgen in de wijze waarop Veiligheidsregio's in hun dekkingsplan afwijkingen van opkomsttijden registreren en motiveren, heeft de Minister de 'Handreiking opkomsttijden registratie van afwijkingen en motivatie in dekkingsplannen' uitgebracht. Voorliggend dekkingsplan 2.0 is conform deze handreiking opgesteld.

Het dekkingsplan beschrijft de branden van de afgelopen jaren, de huidige opkomsttijden van de brandweer in de regio Limburg-Noord en biedt regionale voorstellen om deze brandweerdekking te verhogen. Denk hierbij aan voorstellen in het kader van een Snel Interventie Voertuig (SIV), het doen van onderzoek naar de haalbaarheid van extra kazernes, onderzoek naar verbetermogelijkheden van de infrastructuur rondom kazernes, het versterken van de internationale samenwerking met Duitsland en het investeren in het programma Brandveilig Leven.

In paragraaf 1.3 van het dekkingsplan staan de normtijden voor de opkomst van de 1^e tankautospuiter benoemd. Alle bebouwings- en gebruiksfuncties van gebouwen zijn ingedeeld in objectcategorieën en aan deze categorieën zijn door de Minister maximale opkomsttijden toegekend van 5, 6, 8 en 10 minuten. De opkomsttijd van de brandweer is de optelsom van: de verwerkingstijd van de meldkamer + de tijd die de eenheid nodig heeft om uit te kunnen rukken + de rijtijd naar het object.

In de handreiking van de Minister wordt de invloed van variabele voertuigbezetting genoemd als overweging voor de afwijking van normtijden. Voornamelijk door de inzet van de SIV's worden de opkomsttijden van de brandweer verkleind. Een snel interventie voertuig wordt bemant met een bevelvoerder en een chauffeur. Deze eenheid rukt uit naar kleine incidenten. Bij een groter incident rukt naast een snelle interventie eenheid een tankautospuiter met 4 personen uit. De snelle interventie eenheden worden breed ingezet in de regio. Naast de inzet van de snelle interventie eenheden, wordt nog een aantal maatregelen genomen, zoals het verbeteren van de calamiteitenorganisatie bij risicobedrijven, gebruik van digitale bereikbaarheidskaarten, verbeteren van de inzetkaarten voor bepaalde objecten, de uitvoering van het programma brandveilig leven en brandveiligheidsadvies bij ruimtelijke ordeningsplannen.

In paragraaf 2.2 van het dekkingsplan staat de regionale opkomsttijd van de eerste tankautospuiter weergegeven. Het regionale percentage objecten waarbij de brandweer binnen de door de Minister gestelde tijdsnorm ter plaatse is, bedraagt 45,3 %. In paragraaf 2.4 is de opkomsttijd van de eerste tankautospuiter of SIV weergegeven. Het percentage objecten waarbij de brandweer binnen de tijdsnorm ter plaatse is, bedraagt dan regionaal 67,1%. Tabel 2 op pagina 10 van het dekkingsplan laat de invloed van de inzet van de SIV's op het dekkingspercentage zien. De Minister heeft de Veiligheidsregio's met een dekkingspercentage van minder dan 50 % opgeroepen tot verbetering van dit dekkingspercentage. De Veiligheidsregio Limburg-Noord trekt deze ondergrens van 50% door naar de individuele gemeenten binnen de Veiligheidsregio. Dit betekent dat de Veiligheidsregio er naar streeft dat elke gemeente een dekkingspercentage heeft van ten minste 50% en een gemiddeld regionaal dekkingspercentage van tenminste 70%. Dit betekent dat er regionaal nog een aantal maatregelen getroffen moet worden om deze ambitie te realiseren.

1.1. Situatie in de gemeente Weert

In de gemeente Weert is v.w.b. de post Weert de gemiddelde uitruktijd 5:08 en v.w.b. de post Stramproy 5:05 minuten. Beide posten voldoen daarmee net niet aan het streven dat elke post binnen 5 minuten uitrukt.

Het huidige dekkingspercentage is 27,1 %. Na invoering van de SIV's is het dekkingspercentage 82,9% en voldoet dit ruimschoots aan het streven dat elke gemeente een dekkingspercentage van meer dan 50% heeft. Voor meer cijfer dienaangaande, zie pagina 53 en 54 van het ontwerp dekkingsplan.

Op 16 en 17 september jl. heeft de Veiligheidsregio informatieavonden georganiseerd waarin gemeenteraadsleden uitleg kregen over het dekkingsplan en de voorgenomen maatregelen. Op deze avonden is per gemeente toegelicht wat de huidige dekking is en hoe deze, daar waar nodig, verbeterd kan worden.

1.2. Voorgestelde besluiten

In hoofdstuk 7 van het dekkingsplan 2.0 staat beschreven welke concrete besluiten worden voorgelegd aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio.

De algemene besluiten zijn:

1. Trek het eerdere besluit van 18 november 2011 vaststellen norm opkomsttijd van maximaal 15 minuten in.
2. Stel de opkomsttijden vast conform de tijdnormen in het Besluit Veiligheidsregio's Limburg-Noord.
3. Streef naar een gemiddeld regionaal dekkingspercentage van tenminste 70 %.
4. Streef naar een gemeentelijk dekkingspercentage van ten minste 50 %.
5. Streef naar een maximale uitruktijd van 5 minuten per vrijwilligerspost.
6. Accepteer de overschrijding van de opkomsttijden voor de objecten in de gebieden waar het relatieve brandrisico laag is.
7. Stel de indeling in risicoklassen vast:
 - zeer laag relatief brandrisico
 - laag relatief brandrisico
 - matig relatief brandrisico
 - hoog relatief brandrisico
8. Zet in op maatregelen markante objecten met een laag, matig of hoog relatief brandrisico

9. Zet in op maatregelen voor objecten in gebieden met een matig of hoog relatief brandrisico
10. Onderzoek haalbaarheid snellere invoering 24-uurs bezetting snelle interventie-eenheden
11. Geef in het programma Brandveilig Leven prioriteit aan (markante) objecten in gebieden met een relatief hoge inzetfrequentie.

Besluit specifiek betrekking hebbende op:

Start de onderzoeken haalbaarheid organisatorische maatregelen in Weert

2. Ontwerpvisie repressie

Repressie is deskundige brandbestrijding en hulpverlening door de brandweer. De visie op repressie is opgesteld binnen de kaders van de visie brandweezorg uit 2011 en in samenhang met de visie op vrijwilligers en met het programma brandveilig leven.

De brandweer gaat de komende jaren sneller en effectiever werken. Belangrijke veranderingen op het gebied van repressie zijn: het inzetten van een SIV's die worden bemand met twee brandweer-medewerkers. Tevens worden brandweervoertuigen optimaal verspreid over de regio en gaat de brandweer Limburg-Noord naar twee soorten posten: lokale basisposten en robuuste brandweerposten. Er zijn twee opties voor de bestaande kleine posten in de regio: of de post wordt samengevoegd met een andere post zodat er een grotere robuuste basispost ontstaat voor een bepaald gebied, of de kleine post wordt omgevormd tot een post met alleen basiszorg (1 tankautospuiter en 1 snel interventie voertuig). De kazerne in Weert is een zogenaamde robuuste basispost en ook daar wordt een SIV gestationeerd.

3. Ontwerpvisie brandweervrijwilligers

Vrijwillig personeel vormt de ruggengraat van de repressieve brandweerorganisatie en in toenemende mate voor brandveilig leven. De ontwerpvisie vrijwilligers is opgesteld binnen de kaders van de visie brandweezorg 2011 en in samenhang met de visie op repressie en met brandveilig leven.

De meeste brandweerposten in Limburg- Noord worden bemand door vrijwilligers. Deze mensen zijn erg waardevol; vrijwilligers hebben roots in de lokale gemeenschap en zijn daarom extra belangrijk en daarom wordt er gekeken naar meer flexibiliteit om de positie van de vrijwilligers te versterken.

Vrijwilligers die hun repressieve taak in meer of mindere manier niet meer kunnen uitvoeren hoeven geen afscheid te nemen van de brandweer, maar worden ingezet in niet-repressieve taken op het gebied van vakbekwaamheid, beheer en preventieve taken (zoals genoemd in het programma brandveilig leven). Deze aanpak zorgt ervoor dat ook nieuwe vrijwilligers zich kunnen aanmelden, mensen die niet meedraaien in de repressieve dienst, maar die waardevol zijn bij de andere brandweertaken. Brandweervrijwilligers worden dus op basis van hun achtergrond en vaardigheden gerichter opgeleid. Brandweerposten houden voldoende vrijheid. Afspraken worden regionaal gemaakt, maar lokale verbondenheid en inrichting blijven belangrijke uitgangspunten.

4. Notitie informatie "Brandveilig leven; van en voor iedereen".

Sinds 2010 is er een veranderingsproces ingezet bij de brandweer in Nederland. De focus verschuift van repressief optreden naar het voorkomen van brand, het verkorten van de ontdekkingstijd en het vergroten van de zelfredzaamheid. In 2011 heeft het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg Noord ingestemd met de volgende doelen:

- Focus op pro-actie en preventie i.p.v. alleen repressie;
- Verbinding maken tussen veiligheid en gezondheid / verbinding maken tussen fysieke veiligheid en sociale veiligheid;

- Dienstverlening afstemmen op de burgers met betrokkenheid van gemeenten.

Brandveilig leven omvat de activiteiten die tot doel hebben de fysieke en sociale veiligheid van verschillende doelgroepen in hun eigen omgeving te verbeteren. Dit gebeurt met drie elkaar ondersteunende invalshoeken:

- De komende generatie opvoeden met (brand)veilig leven;
Hierbij speelt educatie in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs een belangrijke rol.
- Gericht doelgroepenbeleid:
Hierbij gaat het om het bereiken van specifieke doelgroepen, risico of kwetsbare groepen.
- Sociaal-demografisch beleid:
Belangrijke basis om risicogericht te werken is een brandrisicoprofiel waarbij het mogelijk wordt een gemeente- dan wel wijkscan te maken op het gebied van brandveiligheid.

BEDENKINGEN

1. Ontwerp dekkingsplan Brandweer Limburg-Noord; versie 2.0

In zijn memo van 28 oktober 2013 heeft de burgemeester u zijn mening over het voorliggende plan uitgebreid met u gedeeld.

De normtijden die de Minister hanteert zijn discutabel. Temeer omdat een snellere opkomst niet tot meer reddingen leidt. Bovendien geldt voor onze regio een laag risicobeeld. Het significant verbeteren van de dekking vereist zeer grote investeringen.

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio kan gebruik maken van de wettelijke mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken van de opkomsttijden. Dat mag weliswaar niet generiek maar er mag wel per locatie gemotiveerd worden afgeweken. De opkomsttijden zijn gebaseerd op achterhaalde uitgangspunten en niet haalbaar. Er zou meer vanuit vaktechnische overwegingen tot een reële opkomsttijd voor woningen gepleit moeten worden. Het gaat nu veel te zeer over percentages. Op deze wijze is er geen sprake van een risico-gerichte benadering.

Alhoewel de SIV's aanvankelijk bedoeld waren als bezuinigingsmaatregelen, worden ze nu plots als een soort wondermiddel ingezet om het dekkingspercentage te kunnen verhogen. SIV's alleen voegen onvoldoende toe. De inzet ervan hoeft nog niet te betekenen dat hierdoor de opkomsttijden verbeteren. Het zal in ieder geval leiden tot minder paraatheid en alertheid van deze kleinere posten. Bovendien heeft de inzet van SIV's tijdens kantooruren heeft alleen effect bij éénminuutkazernes (in ons district Weert en Heythuysen). De voorgestelde 24 uren inzet van SIV's vraagt om permanente bezetting van kazernes (dag en nacht) wat verspilling van middelen is. terwijl het aantal inzetten beperkt zal zijn.

Zoals hiervoor al is aangegeven zal bij de inzet van SIV's het percentage objecten waarbij de brandweer binnen de tijdsnorm ter plaatse regionaal 67,1% gaan bedragen. Deze dekking kan echter alleen gerealiseerd worden met 9 SIV posten die 24 uur per dag bezet zijn. Maar dan zullen er ook SIV posten op andere locaties moeten komen dan de 9 die nu zijn gepland. Een aantal gemeenten haalt de 50% namelijk niet op deze wijze. Voor Weert bijvoorbeeld kan dit betekenen dat er een post op de Kampershoek moet komen zodat Nederweert ook 50% haalt. Kortom de hoge investeringen wegen niet op tegen het lage rendement.

Financiën

Het uitgangspunt is dat optimalisatie van de dekking plaatsvindt binnen de bestaande financiële kaders. Budgettair neutraal dus. Echter, elke maatregel om de dekking te optimaliseren heeft effecten over de grenzen van gemeenten heen, zowel operationeel als financieel. Een voorbeeld hiervan is de bouw van nieuwe kazernes. Voor een efficiënte optimalisatie van de dekking is één geharmoniseerde begroting voor brandweer Limburg-Noord onontbeerlijk, het algemeen bestuur heeft voor dit proces inmiddels opdracht gegeven. Dit betekent kort gezegd dat wanneer er vanwege de dekking een extra brandweerpost moet worden gebouwd in gemeente x de kosten regionaal gedragen moeten worden. Voor de visies repressie en vrijwilligers geldt dat bij de concrete vertaling van deze visies naar uitvoeringsplannen, besluitvorming plaatsvindt over de financiële consequenties. Deze komen aan de orde in de begrotingen van 2015 en verder.

Met betrekking tot de harmonisatie willen we op voorhand de volgende kanttekening plaatsen. Zoals bekend vormde het brandweerdistrict Weert de pilot voor de regionalisering van de brandweer in Limburg-Noord. Hiervoor hebben de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal behoorlijke investeringen gedaan om hun brandweezorg op het gewenste niveau te brengen. Weert wordt daarbij als hét voorbeeld gezien. Het kan niet zo zijn dat de gemeenten in het district nu ook nog moeten bijbetalen om de overige districten in Limburg-Noord op niveau te brengen.

Conclusie

Alles overwegende achten we het verstandiger om eerst eens te wachten op uitkomsten van de landelijke evaluatiecommissie dekkingsplan voordat er onomkeerbare beslissingen genomen worden. Bovendien is het aan te bevelen om met het Ministerie van VeJ in overleg te treden over de opkomsttijden en het risicoprofiel. Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio kan immers gebruik maken van de wettelijke mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken van de opkomsttijden. Een ander aspect is de a.s. harmonisatie. Dit is een extra reden om met het dekkingsplan "pas op de plaats" te maken zodat eerst het harmonisatieproces kan worden afgerond.

2. Ontwerpvisie repressie

Ook hier geldt de conclusie zoals hierboven vermeld bij het ontwerp dekkingsplan Brandweer.

3. Ontwerpvisie brandweervrijwilligers

Aandachtspunt is de wijziging van de functie van postcommandant naar postcoördinator. Zie pagina 8 van de ontwerpvisie. Aan deze functie hechten we zeer groot belang voor op peil houden van de kwaliteit die we van de brandweer Weert gewend waren. Dit mede in het licht gezien van het feit dat Weert als pilot in het kader van de regionalisering van de brandweer hét voorbeeld voor de rest van de regio mocht zijn. Cruciale vraag is of en zo ja welke consequenties deze functie-wijziging heeft voor de aansturing en de bemensing door vrijwilligers van de brandweerpost Weert.

Conclusie

Er dient optimaal gebruik gemaakt te worden van zowel beroeps als van vrijwilligers. Expliciet aandacht vragen voor de functie van postcommandant Weert.

4. Notitie informatie "Brandveilig leven; van en voor iedereen".

Bij het thema brandveilig leven staat het menselijk gedrag als belangrijke factor centraal, in tegenstelling tot regelgeving die vooral is gericht op de gebouwde omgeving.

Belangrijke speerpunten voor Weert zijn hierbij: voorlichting achter de voordeur, burgerpanel en bezoek aan scholen.

We onderschrijven het belang van preventie. Essentieel in dit proces is dat de burgers hier nauw bij betrokken worden, wat aansluit bij de filosofie achter de participatiemaatschappij.

FINANCIEN

Voor de visies repressie en vrijwilligers geldt dat bij de concrete vertaling van de visies naar uitvoeringsplannen besluitvorming plaatsvindt over de financiële consequenties. Deze komen aan de orde in de begrotingen van 2015 en verder.

Conclusie

We hebben aan het begin van dit adviesdocument al een kritische kanttekening geplaatst bij de harmonisatie van de gemeentelijke bijdragen. Bovendien hebben we bij het dekkingsplan en de ontwerpvisie repressie geadviseerd "pas op de plaats" te maken zodat eerst het harmonisatieproces kan worden afgerond.

COMMUNICATIE

EVALUATIE

ADVIES RAADSCOMMISSIE

VOORSTEL COLLEGE

De raad voorstellen:

1. Kennis nemen van
 - a. het ontwerp dekkingsplan Brandweer Limburg-Noord; versie 2.0;
 - b. de ontwerpvisie repressie,
 - c. de ontwerpvisie brandweervrijwilligers en
 - d. de notitie informatie Brandveilig Leven; van en voor iedereen.
2. Geen wensen en bedenkingen inbrengen m.b.t. de documenten c en d
3. m.b.t. de documenten a en b het college opdragen de volgende bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord:
 - * de uitkomsten van de landelijke evaluatiecommissie dekkingsplan af te wachten
 - * eerst het harmonisatieproces m.b.t. de gemeentelijke bijdrage af te ronden
 - * in overleg te treden met het Ministerie van VeJ inzake de opkomsttijden en risicoprofiel
 - * gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken van de opkomsttijden

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,
de secretaris, de burgemeester,

M.H.F. Knaapen

A.A.M.M. Heijmans

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 januari 2014;

b e s l u i t :

De raad voorstellen:

1. Kennis nemen van
 - a. het ontwerp dekkingsplan Brandweer Limburg-Noord; versie 2.0;
 - b. de ontwerpvisie repressie,
 - c. de ontwerpvisie brandweervrijwilligers en
 - d. de notitie informatie Brandveilig Leven; van en voor iedereen.
2. Geen wensen en bedenkingen inbrengen m.b.t. de documenten c en d
3. m.b.t. de documenten a en b het college opdragen de volgende bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord:
 - * de uitkomsten van de landelijke evaluatiecommissie dekkingsplan af te wachten
 - * eerst het harmonisatieproces m.b.t. de gemeentelijke bijdrage af te ronden
 - * in overleg te treden met het Ministerie van VeJ inzake de opkomsttijden en risicoprofief
 - * gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheid om gemotiveerd af te wijken van de opkomsttijden

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 februari 2014.

De griffier,

De voorzitter,

M.H.R.M. Wolfs-Corten

A.A.M.M. Heijmans